

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
20/5001 - VHSA

Vår ref
20/5650-5

Dato
23. april 2021

NOU 2020:11 Den tredje statsmakt - Domstolene i endring - Høring

Viser til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 24. oktober.

Generelt:

Innledningsvis vil vi vise til at det er startet opp et arbeid med en generell gjennomgang av embetsmannordningen. Dette er omtalt bl.a. i Prop. 94 L (2016-2017) om lov om statens ansatte mv. (statsansatteloven). Dette vil kunne omfatte bestemmelser både i Grunnloven og i annet formelt regelverk. Den foreliggende innstilling med forslag om endring av regelverket for én gruppe av embetsmenn, nemlig dommere, vil gripe inn i arbeidet med en mer generell gjennomgang. Det bør derfor vurderes hvordan disse to arbeidene, som til dels overlapper hverandre, skal kunne sees i sammenheng.

Åremål for domstolledere:

I dette kapittelet på side 150 er det vist til statsansatteloven med tilhørende forskrift. Det er der sagt at ved å endre denne/disse, kan det lages en ordning der embetet som dommer formelt skilles fra lederoppgavene som domstolsleder. Det er ikke gitt noen nærmere forklaring på hvilke endringer man da ser for seg, og dette virker uklart. Forholdet bør eventuelt avklares nærmere, dersom man ønsker å gå videre med dette. I note 68 på samme side, er det også vist til § 6 første ledd i forskriften til statsansatteloven, som inneholder en bestemmelse som begrenser bruken av åremål for øverste leder i virksomheten. Vi vil understreke at denne bestemmelsen utelukkende retter seg mot statsansatte, slik begrepet er definert i statsansatteloven § 1 annet ledd, dvs. bestemmelsen omfatter ikke embetsmenn. Det kan likevel sies at bestemmelsen gir uttrykk for et generelt prinsipp om begrensinger i bruk av åremål for øverste leder i statlige virksomheter.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Øyvind Moss-
lversen
22 24 47 87

Vi viser ellers til at ut fra gjeldende regelverk, er åremålsperioden også for embetsmenn seks år, med mulighet for kortere periode i særlige tilfeller, dersom forhold knyttet til stillingens særpreg og arbeidsinnhold krever dette. Åremålet kan gjentas én gang for hver embetsmann i samme embete. Disse bestemmelsene gjelder så langt ikke annet er fastsatt i særbestemmelser. Det er vist til regelverket på side 151, men da bare for så vidt gjelder statsansatte, ikke embetsmenn.

Til Grunnloven:

Det er foreslått en særlig bestemmelse om dommers aldersgrense i Grunnloven, jf. utredningen kap. 18.6.6. Det ble i 1911 innført en bestemmelse i Grunnloven § 22 om administrativ avskjed av embetsmenn ved oppnådd aldersgrense. Bestemmelsen krever at aldersgrensen skal fastsettes i lov. Dette er gjort i lov av 21. desember 1956 nr. 1 om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn m.fl. I denne loven inneholder § 2 fjerde ledd en sentral bestemmelse om at den som går inn under aldersgrenseloven, plikter å fratrukke seg ved første månedsskifte etter at aldersgrensen er nådd. Av dette følger at både embetsmenn og andre som omfattes av loven, plikter å fratrukke seg uten at det fattes vedtak om avskjed eller oppsigelse, eller at det gis dom for avskjed. Det kan trolig være hensiktsmessig å se disse bestemmelsene i sammenheng, dersom det anses ønskelig å ha en bestemmelse om aldersgrense for dommere fastsatt i en egen bestemmelse i Grunnloven. Vi viser i denne forbindelse også til bestemmelsen i statsansatteloven § 31 annet ledd om avskjed av embetsmenn ved oppnådd aldersgrense, jf. delegasjon av Kongens myndighet til det enkelte departement ved Kgl. res. av 16. juni 2017 nr. 764. Denne delegasjonen omfatter ikke Høyesteretts dommere.

Det er i samme kapittel også foreslått en egen bestemmelse om avskjed og forflytning av dommere, som innholdsmessig tilsvarer bestemmelsen i Grunnloven § 22 annet ledd. Det bør trolig nøye vurderes om det er behov for identiske bestemmelser i Grunnloven om de til dels samme grupper arbeidstakere, når bestemmelsene er like og de samme vilkår må være oppfylt for å kunne endre bestemmelsene.

Til andre lover:

Det er foreslått en endring av domstolloven § 55 g, jf. kap. 12.7 og 26.2, slik at dommerfullmektiger og jordskiftefullmektiger kan ansettes inntil tre år, uten adgang til forlengelse. Denne begrensningen vil være i samsvar med hovedregelen om midlertidighet i statsansatteloven, som i § 9 tredje ledd inneholder en bestemmelse som medfører at visse midlertidig ansatte anses som fast ansatte etter mer enn tre års sammenhengende tjeneste i virksomheten.

Samiske interesser.

Det følger av sameloven § 3-4 at enhver har rett til å bruke samisk i domstoler som helt eller delvis omfatter forvaltningsområdet for samiske språk. I Domstolskomisjonens mandat fremheves det særskilt at den samiske befolkningen skal ha god tilgang på tvisteløsning av høy kvalitet.

KMD mener de samiske interessene er godt ivaretatt i Domstolkommisjonens utredning, og at virkemidlene som kommisjonen foreslår er godt egnet til å styrke den samiske dimensjonen i domstolene.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Øyvind Moss-Iversen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer